

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-548

05.10.2018

Міністерство соціальної політики України

Надсилаємо адресований Міністерству соціальної політики України депутатський запит народного депутата України Лабазюка С. П., оголошений на засіданні Верховної Ради України 5 жовтня 2018 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 4 арк. у 1 прим.

А. ПАРУБІЙ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

01008, м. Київ, вул. М.Грушевського, 5

від «2» жовтня 2018 р.

№ 39-23/18

Кабінет Міністрів України

Міністерство освіти і науки України

✓ **Міністерство соціальної політики України**

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

*Щодо необхідності підвищення посадових
окладів науково-педагогічних та наукових
працівників закладів вищої освіти та наукових установ*

До мене, як до народного депутата України, звернулась Рада молодих учених при Міністерстві освіти і науки України.

Проблема полягає в наступному. Існуюча система фінансування закладів вищої освіти та наукових установ, мотиваційна політика у них формує значні загрози для їх існування та розвитку, включаючи загрози національній безпеці держави. Зокрема, це проявляється в тому, що середня заробітна плата працівників закладів вищої освіти та наукових установ іноді нижча середньої заробітної плати шкільного вчителя. Що, у свою чергу, сприяє, у кращому випадку, відтоку науково-педагогічних працівників у сферу загальної середньої освіти, а у гіршому, але більш ймовірному, – за кордон. Ця проблема останнім часом набуває катастрофічного характеру й особливим чином стосується саме молодих вчених. Так, останніми роками (протягом 2012-2017 рр.) кількість молодих учених, які навчаються або працюють у системі закладів Міністерства освіти і науки України, зменшилася більш ніж на чверть – з більш як сорока до майже тридцяти тисяч осіб.

Переконаний, що політика Уряду щодо формування засад оплати праці вчителів є правильною і сприяє підвищенню престижності цієї професії. Але, водночас, вбачаю нагальну необхідність у перегляді підходів до оплати праці працівників закладів вищої освіти та наукових установ. Така необхідність, у першу чергу, обумовлена тим, що тарифна сітка, за якою здійснюється оплата праці науково-педагогічних працівників є безнадійно застарілою та не враховує загальнометодологічних засад теорії мотивації, тобто не дотримано принципу, згідно якого кожен наступний посадовий оклад повинен бути вищим щонайменше на 10 % за попередній, долаючи «пори́г відчутності». І це не дивлячись на те, що ця норма прописана у Законі України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 р.

Також стаття 61 цього Закону визначає засади оплати праці педагогічних і науково-педагогічних працівників, зокрема: посадовий оклад педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії встановлюється в розмірі 3-х мінімальних заробітних плат; найменший посадовий оклад науково-педагогічного працівника встановлюється на 25% вище від посадового окладу педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії; кожен наступний посадовий оклад науково-педагогічного працівника підвищується не менш ніж на 10% від попереднього. Тобто посадовий оклад педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії повинен на сьогодні становити 11169 гривень, а науково-педагогічного працівника – 13961,25 (11169*1,25) гривень. Проте виконання цієї норми Закону стосовно оплати праці відтерміновано до 2023 року і передбачає поступове зростання заробітної плати. Але загальний підхід до визначення заробітної плати педагогічних та науково-педагогічних працівників повинен діяти уже сьогодні, оскільки Закон України «Про освіту» набув чинності з 28.09.2017. Проте спостерігаємо зовсім іншу картину, зокрема:

посадовий оклад спеціаліста 2 категорії (16 розряд) у 2018 році становить **4916 грн**, що відповідає посадовому окладу **асистента** того ж розряду при необхідному рівні, якщо враховувати норму Закону, 6145 грн (4916*1,25);

посадовий оклад спеціаліста 1 категорії (17 розряд) – **5286 грн**, що відповідає посадовому окладу **старшого викладача** при необхідних 6759,5 грн (6145*1,1).

Відповідно посадовий оклад доцента (19 розряд) у 2018 році згідно положення ЗУ «Про освіту» повинен становити 8179 грн (фактично **6026**); **професора** – 8996,89 (при фактичному **6414**). Це свідчить про суттєву

невідповідність між гарантованим Законом рівнем оплати праці науково-педагогічних працівників та фактичним. Також не забезпечено 10-ти відсоткового підвищення заробітної плати кожного наступного кваліфікаційного рівня, оскільки фактично ця величина на сьогодні складає 6-7 %.

Водночас, згідно із статтею 59 Закону України «Про вищу освіту», науково-педагогічним, науковим, педагогічним та іншим працівникам закладів вищої освіти створюються належні умови для праці, підвищення кваліфікації, організації побуту, відпочинку та медичного обслуговування, у тому числі викладачам з інвалідністю. Що, як бачимо, не виконується.

Ще гірша ситуація складається при оплаті праці за роботу в дербюджетних темах. У більшості закладів вищої освіти оплата проводиться за наступним підходом:

Розряд	Посада	Тарифні коефіцієнти	Посадовий оклад, грн
12	Фахівець 2 кат	2,12	3735
13	Фахівець 1 кат	2,27	4000
14	Мол. наук. співроб.	2,42	4264
15	Наук. співроб.	2,58	4546
16	Стар. наук. співроб.	2,79	4916
17	Гол. наук. співроб.	3	5286

Разом із тим, згідно із статті 36 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», оплата праці наукового працівника повинна забезпечувати достатні матеріальні умови для його ефективної самостійної творчої діяльності, підвищення престижності професії наукового працівника, стимулювати залучення талановитої молоді до наукової і науково-технічної діяльності та підвищення кваліфікації наукових працівників.

Також держава гарантує встановлення ставок (окладів) науковим працівникам державних наукових установ (вищих навчальних закладів), виходячи з розрахунку посадового окладу молодшого наукового співробітника на рівні не нижче подвійної середньої заробітної плати у промисловості загалом по Україні.

Проте, на жаль, законодавчо затверджені положення щодо оплати праці науково-педагогічних працівників фактично не виконуються, оскільки

заробітна плата 4-6 тис. грн. не співвідноситься із поняттям належних умов праці висококваліфікованих працівників, коли її рівень у декілька разів нижчий середньої заробітної плати у промисловості. При цьому необхідно не забувати, що на відміну від інших категорій працівників, включаючи педагогічних, науково-педагогічні повинні інвестувати у власну освіту з метою здобування наукового ступеня та вченого звання (оплата навчання в аспірантурі за умови платної форми, вартості публікацій, участь у конференціях тощо).

Таким чином, це призвело до того, що процес відтоку кваліфікованих кадрів із університетів та наукових установ суттєво посилюється та набуває катастрофічних масштабів. При цьому держава поступового втрачає науково-педагогічних працівників, на підготовку яких вона витратила значні кошти. Якщо ситуація залишиться незмінною, Україна може остаточно втратити будь-які перспективи побудови розвинутої наукової та науково-педагогічної сфери.

Враховуючи викладене, прошу Вас вжити невідкладних заходів щодо забезпечення престижності професій наукових та науково-педагогічних працівників шляхом підвищення рівня оплати праці до рівня, який визначено чинним законодавством, шляхом внесення відповідних позицій в проект Закону України «Про державний бюджет України в 2019 році».

Прошу надати відповідь на запит у визначений законом термін.

З повагою

Народний депутат України

Сергій Лабазюк

